

Praha 24. 03. 2009

5

Potraty v roce 2008

Abortions in year 2008

Souhrn

Celkový počet potratů se v roce 2008 zvýšil na 41 446. Oproti roku 2007 se zvýšil počet samovolných potratů z 14 102 na 14 273 a představuje 34,4 % ze všech potratů. Téměř 73 % potratů proběhlo v tomto roce do 8. týdne těhotenství. Mezi ženami, které žádaly o interrupci, bylo nejvíce žen vdaných, středoškolaček a žen bezdětných. Potraty cizinek představují 7,8 % ze všech potratů.

Summary

In 2008 the total number of abortions increased to 41 446. The number of spontaneous abortions increased from 14 102 to 14 273 during the period 2007–2008 and presents 34.4 % of all abortions. Almost 73 % of all abortions in 2008 occurred up to 8th gestation week. Among women who applied for induced abortion there was a largest number proportion of married, secondary educated and childless women. Abortions of foreigners constituted 7.8 % of the total.

Celkový počet potratů se oproti roku 2007 zvýšil o 529 případů a dosáhl hodnoty 41 446. Dochází tedy k zastavení dlouhodobého trendu snižování počtu potratů, který byl v České republice pozorován již od počátku 90. let. Počet umělých přerušení těhotenství se oproti roku 2007 zvýšil o 346 případů, nepatrně se zvýšil také jejich podíl na celkovém počtu potratů (62,15 %). Na potraty samovolné připadá 34,44 %, jejich počet se zvýšil o 171 případů. Zbývající více než tři procenta tvoří mimoděložní těhotenství, nárůst o 12 případů. Počet takzvaných „ostatních“ potratů, což jsou především potraty nelegální, se každoročně výrazně liší. Například v roce 2003 jich bylo 58 a v roce 2008 žádný. Obecně se jejich počet ale pohybuje v řádu maximálně několika desítek.

Trend zvyšování počtu samovolných potratů lze dát do souvislosti s nárůstem počtu chtěných či plánovaných těhotenství, na který lze usuzovat z rostoucích počtů živě narozených. V současném období se pro rozšíření rodiny rozhoduje velmi početná skupina žen narozených v populační vlně poloviny sedmdesátých let. Tyto ženy, kterým je nyní okolo 30 let, často odsouvaly mateřství až na dobu po uspokojení svých dalších potřeb a možností (ukončení studia, vybudování kariéry, bytové zabezpečení, cestování, atd.). Většina gynekologů se shoduje na tom, že ideální biologické podmínky pro bezproblémový průběh těhotenství nastávají u žen o několik let dříve. Proto je možné za rostoucím trendem v počtu samovolných potratů (na rozdíl od potratů indukovaných) hledat, kromě vyššího počtu těhotenství, ještě poněkud zvýšená rizika způsobená vyšším věkem těhotných žen.

V roce 2008 bylo v ČR evidováno 25 760 umělých přerušení těhotenství (UPT). Z nich dlouhodobě velkou většinu, kolem 80 % (v tomto roce 75,1 %), tvoří miniinterrupce, které se provádějí do 8. týdne těhotenství. V posledních letech se podíl miniinterrupcí na všech UPT mírně snižuje, ale jde o pokles velice slabý. Interrupce lze také rozdělit podle toho,

zda byly provedeny ze zdravotních důvodů. Těch bylo zhruba o procento méně než v předchozím roce, necelých 18 % ze všech UPT.

Téměř tři čtvrtiny všech potratů (72,6 %) proběhly do 8. týdne těhotenství. To je dáno především tím, že miniinterrupce, které se provádějí výhradně do 8. týdne těhotenství, tvoří 64 % a samovolné potraty 29 % všech potratů do 8. týdne těhotenství. Interrupcí ze zdravotních důvodů bylo do konce 8. týdne provedeno necelých 62 %, více než čtvrtina pak mezi 9. a 16. týdnem a 13 % až mezi 17. a 24. týdnem. To do jisté míry odpovídá termínům výkonů prenatalní diagnostiky, kdy se v prvním trimestru zjišťují pomocí ultrazvukového zobrazení některé vrozené vady a dále se v 16. týdnu provádí screening dalších vrozených vad z krevního séra. V případě pozitivního nálezu následuje vyšetření plodové vody. Do konce 8. týdne proběhlo necelých 61 % z evidovaných samovolných potratů, mezi 9. a 16. týdnem necelých 36 % a téměř 4 % ještě od 17. do 28. týdne těhotenství.

S přibývajícím počtem nesezdaných soužití a zvyšujícím se podílem dětí narozených mimo manželství roste zastoupení svobodných žen s potratem. I nadále je ale nejvíce potratů evidováno mezi ženami vdanými (46 %). Také nejvíce samovolných potratů je evidováno u vdaných žen (54,4 %), zatímco u UPT již připadá nejvyšší podíl na svobodné ženy (44,9 %). Kolem 11 % potratů připadá na rozvedené ženy.

Nejčastějšími žadatelkami o umělé přerušování těhotenství jsou ženy se dvěma dětmi (32,5 %). Následují je ženy bezdětné (28,9 %) a ženy s jedním dítětem (25,8 %). Podíl žen se dvěma dětmi se neustále snižuje, děje se tak ale zatím poměrně pomalu. Může to být dáno mimo jiné rozšířenějším užíváním méně spolehlivých forem antikoncepce ženami ve vyšších věkových skupinách (kam patří většina žen se dvěma dětmi). Jiné je rozložení u samovolných potratů. Zde je nejvíce žen bezdětných (41,7 %), následují ženy s jedním dítětem (35,1 %) a dále ženy se dvěma dětmi (16,9 %).

Relativně stabilní zůstává struktura potratů podle nejvyššího dosaženého vzdělání ženy a je silně ovlivněna rozložením žen podle vzdělání v populaci. U žen se základním vzděláním je evidováno 18 % potratů, 63,4 % u žen se středoškolským vzděláním, 8,9 % u žen s vysokoškolským vzděláním a u zbývajících 9,7 % nebylo nejvyšší dokončené vzdělání zjištěno. Odlišná je u jednotlivých vzdělanostních skupin struktura potratů podle druhu. Spontánní potraty dosahují nejvyššího podílu v případě vysokoškolaček, a to téměř 50 %, což je jistě ovlivněno vyšším věkem těhotných žen v této vzdělanostní skupině. Naopak u žen se základním vzděláním tvoří samovolné potraty pouze 20 %. Opačná situace z hlediska druhu potratu a vzdělání je v případě interrupcí. Zatímco u žen se základním vzděláním tvoří interrupce více než 78 %, u vysokoškolaček jen necelých 47 % potratů. Struktura potratů žen se středním vzděláním se blíží republikovému průměru.

Od roku 2005 zpracovává a publikuje ÚZIS ČR data o potratech souhrnně za české občanky i cizinky s trvalým a dlouhodobým pobytem. V roce 2008 bylo v ČR evidováno 3 252 potratů cizinek (2 658 v roce 2007), což představuje 7,8 % všech potratů (6,5 % v roce 2007). Potraty cizinek mají odlišnou strukturu podle druhu než potraty českých občanek. Větší část (téměř 78 %) u nich zastupují interrupce a samovolné potraty se podílí pouze 20 %. V posledních letech se ale každoročně struktura potratů cizinek pomalu přibližuje struktuře potratů českých občanek. Nejvíce potratů cizinek, stejně jako v loňském roce, bylo hlášeno v Praze a ve Středočeském kraji, což jsou kraje s nejvyššími počty cizinců. Následovaly kraje Plzeňský, Ústecký, Karlovarský a Jihomoravský, kde již tak vysoké zastoupení cizinců není.

Data pro tuto aktuální informaci byla čerpána z Národního registru potratů vedeného v ÚZIS ČR.

Vypracovala: Mgr. Jana Wiesnerová

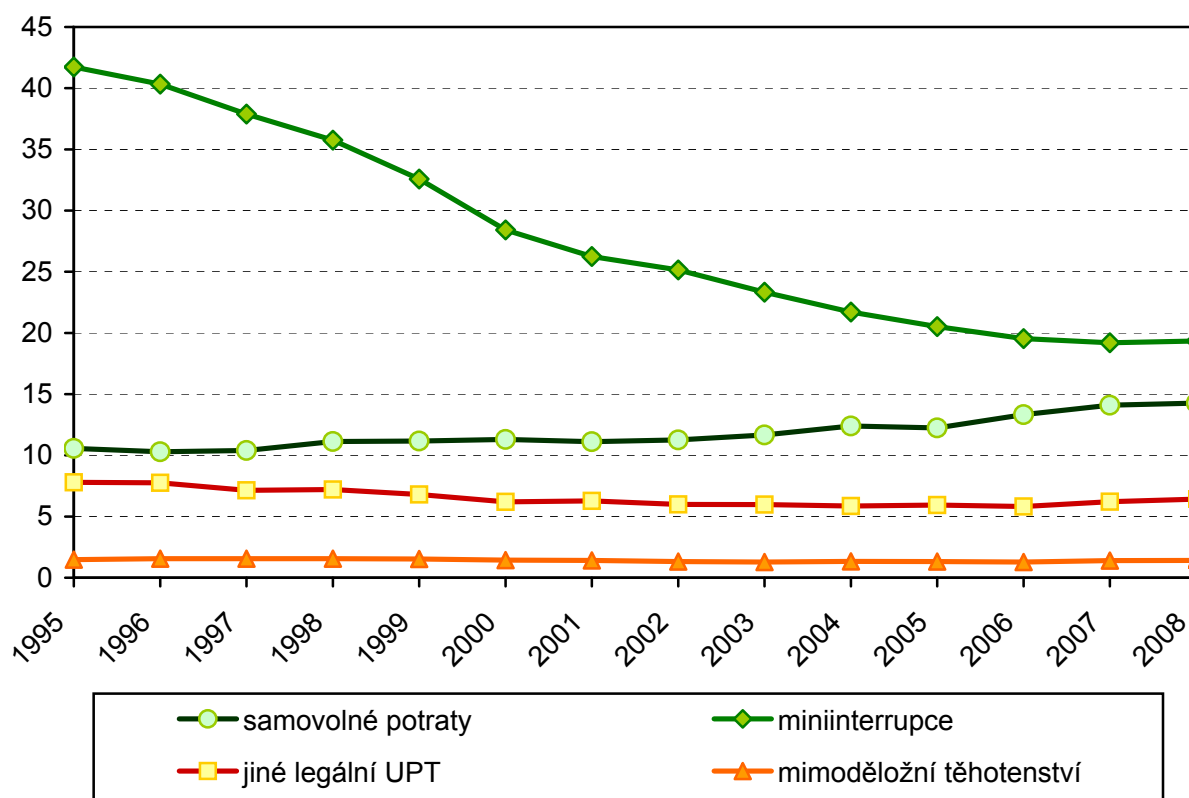
Vývoj počtu potratů českých občerek a cizinek v ČR v letech 1990–2008

Rok	Samovolné potraty	Umělá přerušeni těhotenství				Mimo-děložní těhotenství	Ostatní	Celkem	z toho cizinky
		mini-interrupce	jiné legální	celkem	z toho ze zdrav. důvodů				
1990	14 772	87 933	21 428	109 361	9 504	1 907	15	126 055	2 361
1991	13 986	84 713	19 568	104 281	8 891	1 764	23	120 054	1 266
1992	13 420	77 586	16 618	94 204	10 314	1 696	4	109 324	880
1993	13 228	57 939	12 696	70 635	15 873	1 579	4	85 446	1 409
1994	11 109	46 609	8 227	54 836	13 217	1 478	11	67 434	1 334
1995	10 571	41 735	7 796	49 531	11 838	1 476	12	61 590	1 447
1996	10 296	40 333	7 753	48 086	11 036	1 560	20	59 962	1 778
1997	10 392	37 882	7 140	45 022	9 709	1 552	7	56 973	2 002
1998	11 128	35 752	7 207	42 959	8 896	1 555	12	55 654	2 356
1999	11 173	32 579	6 803	39 382	7 756	1 536	12	52 103	2 634
2000	11 300	28 418	6 205	34 623	6 472	1 432	15	47 370	2 476
2001	11 116	26 253	6 275	32 528	6 019	1 411	2	45 057	2 576
2002	11 256	25 147	5 995	31 142	5 606	1 321	24	43 743	2 751
2003	11 660	23 325	5 973	29 298	5 385	1 288	58	42 304	2 660
2004	12 402	21 715	5 859	27 574	4 597	1 339	9	41 324	2 254
2005	12 245	20 519	5 934	26 453	4 678	1 324	1	40 023	2 238
2006	13 326	19 537	5 815	25 352	4 779	1 278	3	39 959	2 285
2007	14 102	19 201	6 213	25 414	4 789	1 401	-	40 917	2 658
2008	14 273	19 343	6 417	25 760	4 569	1 413	-	41 446	3 252

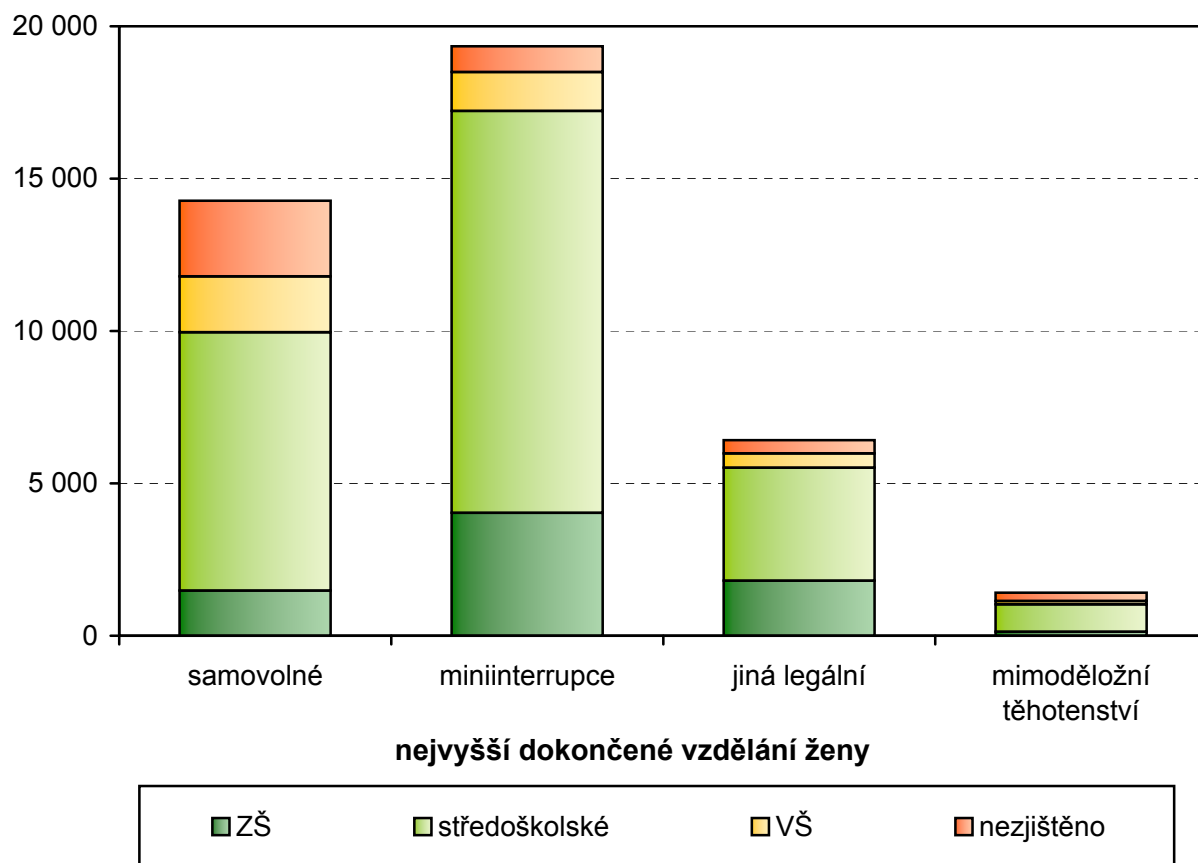
Potraty dle druhu a stáří plodu v týdnech, rok 2008

Stáří plodu v týdnech	Samovolné potraty	Miniinter-rupce	Jiná legální	Celkem	z toho ze zdr. důvodů	Mimo-děložní těhotenství	Ostatní potraty	Potraty celkem
do 8	8 637	19 343	781	20 124	2 814	1 330	-	30 091
9–16	5 081	0	5 035	5 035	1 154	82	-	10 198
17–28	555	0	601	601	601	1	-	1 157
celkem	14 273	19 343	6 417	25 760	4 569	1 413	-	41 446
podíl v %								
do 8	60,51	100,00	12,17	78,12	61,59	94,13	-	72,60
9–16	35,60	0,00	78,46	19,55	25,26	5,80	-	24,61
17–28	3,89	0,00	9,37	2,33	13,15	0,07	-	2,79
celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	-	100,00

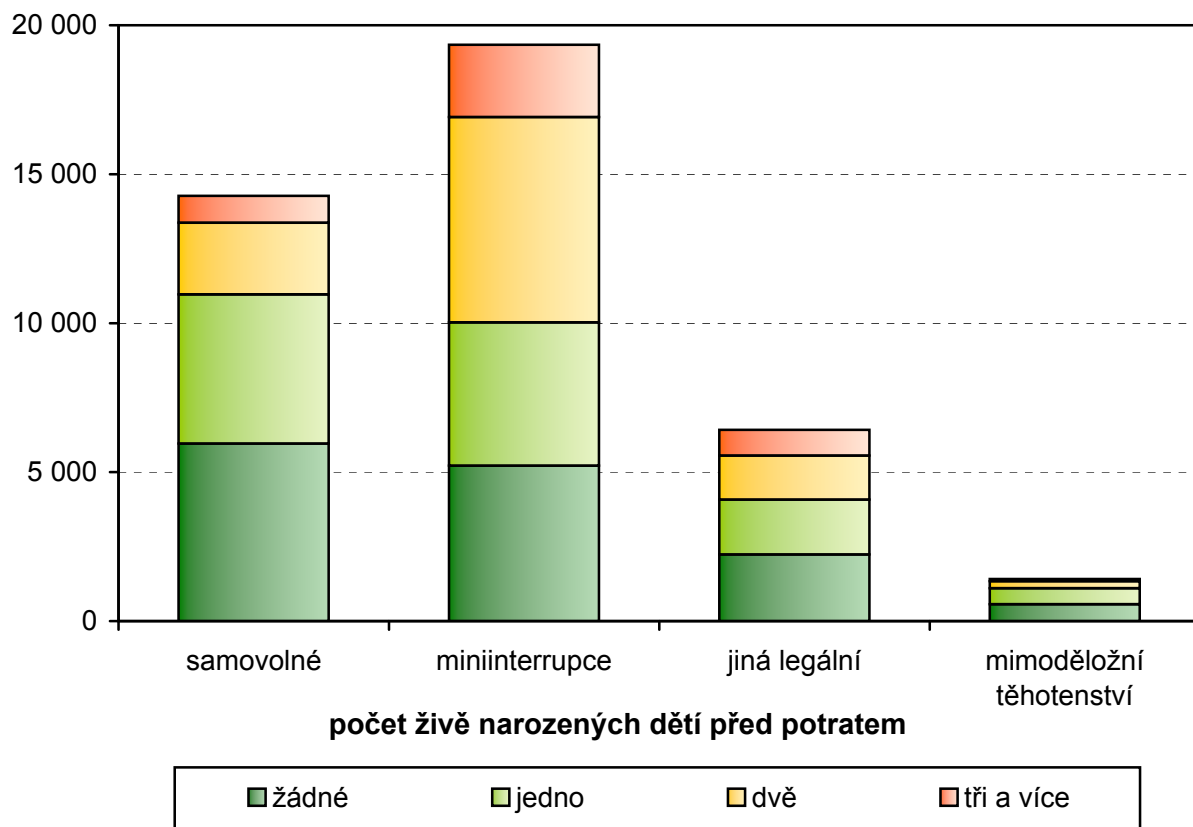
Vývoj počtu potratů dle druhu v ČR v letech 1995–2008

Struktura potratů podle druhu a nejvyššího dokončeného vzdělání ženy

Struktura potratů podle druhu a počtu živě narozených dětí před potratem

Struktura potratů podle druhu a rodinného stavu ženy

